

Verslag Verkenning inzake Vlisters Openlucht Baden

Datum : 20 maart, 2020

Van : Dick Stoppelenburg

Het college van B&W heeft mij gevraagd als verkenner op te treden in de kwestie rondom de zwembaden die in beheer zijn van de stichting VOB. Er is geen afgebakende taakomschrijving gegeven. Mij is gevraagd zo breed mogelijk te verkennen en waar mogelijk te bemiddelen.

Ik heb de vrijheid genomen om met diverse partijen in gesprek te gaan, de problemen in kaart te brengen, bemiddelingspogingen te ondernemen en / of oplossingsrichtingen aan te geven.

In drie weken tijd ben ik hiervoor zeven keer vanuit mijn woonplaats Ede naar Stolwijk en Haastrecht gereden om met alle belanghebbenden (behalve sponsors) in gesprek te gaan. Uiteraard is er ook veelvuldig telefonisch contact geweest.

Problematiek

In de raadsvergadering van 4 februari 2020 is een petitie aangeboden die is ondertekend door bijna 1200 verontruste burgers. In de petitie wordt de indruk gewekt dat het voortbestaan van Ons Polderbad in Stolwijk in gevaar is en roept op tot een splitsing van de beide baden. Er wordt gewezen op verandering in samenstelling van het personeel, het lopende conflict tussen ZPS en VOB, de investeringsplannen voor De Loete en er wordt zorg uitgesproken over het beleid van de VOB in het algemeen.

Naar aanleiding van deze petitie is door VGBK een motie ingediend die oproep tot dit verkenningproces en tot het bevroren van alle lopende processen richting de gemeente. Deze motie is unaniem aangenomen.

In de commissievergadering van een week later is door wethouder Boere bevestigd dat er inmiddels een verkenner is aangesteld, maar dat er niet overgegaan zal worden tot het bevroren van processen. Dit laatste zal er onder meer toe leiden dat beide baden gewoon op tijd opengaan.

Er is veelvuldig opgeroepen om met 'partijen' in gesprek te gaan. De moeilijkheid hierbij is dat er slechts twee georganiseerde partijen zijn: VOB en ZPS. Overige partijen, zoals vrijwilligers en bezorgde Stolwijkse burgers, zijn niet formeel georganiseerd. Ik heb desondanks getracht mijn oor ook daar zoveel mogelijk te luister te leggen. Ik heb eveneens met personeel gesproken en aangegeven dat mijn rol bij hen alleen bestaat uit luisteren, niet uit bemiddelen tussen werknemer en werkgever.

Het beleid van de VOB

Om tot vergroting van efficiency en verlaging van kosten te komen heeft het bestuur van de VOB besloten de bedrijfsvoering in de baden te optimaliseren. Dit heeft consequenties voor sommige personeelsleden in verband met de vorming van één team voor beide baden, maar mijn indruk is dat met hun wensen zoveel als mogelijk rekening is gehouden. De VOB moet optreden als goed beheerder van de beide baden. Dit kan dan leiden tot impopulaire beslissingen maar het proces dat de VOB hierbij gevolgd heeft is naar mijn mening geduldig en zorgvuldig geweest. Niettemin was de uitkomst teleurstellend voor de betrokken werknemers. Inmiddels is met één van hen akkoord bereikt over invulling van taken voor komend seizoen, een ander personeelslid heeft besloten een aanbod voor een vaste baan elders aan te nemen.

Met ZPS heeft het bestuur van de VOB vanaf 2017 getracht te komen tot een andere invulling van de onderlinge en al jaren ongewijzigde afspraken. Dit is op een zeker moment geëscaleerd, heeft namelijk geleid tot een opzegging van alle afspraken met ZPS. Dit had als gevolg dat ZPS geen badwater meer huurt in Ons Polderbad, niet langer de kiosk exploiteert en niet langer de zwemvierdaagse organiseert. Deze situatie is zeer ongewenst, onder meer vanwege de prestatieafspraken tussen de subsidieverlener en de stichting VOB. Ik heb in dit conflict bemiddeld, de positieve uitkomst hiervan wordt verder in dit rapport vermeld.

In de petitie wordt onder meer de angst uitgesproken dat de voor Ons Polderbad typische sfeer zal verdwijnen. Volgens de VOB is deze angst onterecht. Er zal gestreefd worden naar een kleinschalig, veilig en gezellig bad voor jong en oud, zoals altijd. Openingstijden zijn verruimd, er zullen meer activiteiten aangeboden worden. Bekende gezichten (personeel) zullen inderdaad minder aanwezig zijn, aan nieuwe gezichten zullen bezoekers moeten wennen.

Ongerustheid over voortbestaan Ons Polderbad

Er is in Stolwijk bezorgdheid geuit over het voortbestaan van Ons Polderbad binnen de stichting VOB. Wethouder Sleuvenhoek heeft in de raadsvergadering van 4 februari al aangegeven dat er op dit moment geen twijfel is over de

zekerheid van voortbestaan van beide baden. Het beleid van de gemeente (Beleidsnota Sport 2017-2021) ten aanzien van sportaccommodaties is dat alle zwembaden binnen de gemeente Krimpenerwaard voldoen aan de criteria om in aanmerking te komen voor substantiële en structurele subsidie. Het Sportaccommodatieplan van mei 2019 schrijft dat de gemeente de verhouding vraag en aanbod van zwembaden binnen de gemeente op orde acht. Het gemiddeld aantal bezoeken per hoofd van de bevolking is veel hoger dan het landelijk gemiddelde. Alle zwembaden binnen de gemeente vervullen een maatschappelijke functie. De gemeentelijke kosten zijn niet hoog.

De Loete en Ons Polderbad scoren samen het hoogste aantal bezoekers, bijna de helft van het totaal. Mede daardoor ligt de subsidie per bezoeker voor De Loete en Ons Polderbad samen op het laagste niveau in de gemeente.

Pas als bezoek en dus baten sterk afnemen en/of er moeten belangrijke investeringen gedaan worden in een zwembad om het in stand te houden zal het bestaansrecht opnieuw overwogen moeten worden.

De voornaamste reden voor de ongerustheid zijn de investeringsplannen in De Loete. Ik heb mij niet verdiept in de details. Ik vertrouw erop dat het gemeentebestuur bij het toekennen van subsidies voor deze plannen een juist oordeel heeft gevormd, en dat het bestuur van de VOB de juiste afwegingen heeft gemaakt. Het risico bestaat hier vooral in het niet kunnen realiseren van de verwachte (meer)opbrengst en/of in overschrijding van kostenbudgetten. Zie verder ook onder de kop 'Bezorgde burgers'.

De VOB heeft mij aangegeven dat hun visie voor De Loete gericht is op een uitbreiding van de verdiencapaciteit, en dat de plannen daarop nauw aansluiten. Voor Ons Polderbad is de visie gericht is op verduurzaming waarvoor inmiddels investeringen zijn gedaan in een isolatiedeken, zonnecollectoren en de vervanging van vloeibaar chloor door chloorpillen. In combinatie wordt hier ingezet op verhoging van de baten en verlaging van de kosten. De investeringen in beide baden zijn gebaseerd op een toekomstvisie gericht op het voortbestaan op lange termijn van beide baden.

Er wordt gesuggereerd dat Ons Polderbad beter af zal zijn in zelfstandige stichting. Ik kan hierover alleen een oordeel vellen op basis van historische (3 jaar) financiële gegevens, waaruit blijkt dat beide baden met min of meer gelijke kosten opereren, echter dat het zwembad De Loete de laatste drie jaar meer opbrengst genereert. Met andere woorden, Ons Polderbad behoeft aan subsidie een hoger bedrag dan De Loete. Een belangrijke reden hiervoor is dat de verkoop van dagkaarten bij zwembad De Loete groter is dan bij Ons Polderbad.

Bemiddeling ZPS-VOB

Na een overleg met beide besturen afzonderlijk vond op 9 maart een finale ronde plaats met vertegenwoordigers van VOB en ZPS. Hierin is overeengekomen dat ZPS voor de komende 10 jaar de kiosk in Ons Polderbad exploiteert en daarmee onlosmakelijk verbonden een minimum aantal uren badwater huurt. Partijen zijn akkoord gegaan over de voorwaarden waarop dit gaat plaatsvinden. Eveneens is overeengekomen dat de zwemvierdaagse vanaf 2020 georganiseerd gaan worden door de VOB.

Bestuur VOB

Het bestuur van de VOB bestaat uit zes personen, drie uit Stolwijk, drie uit Haastrecht. Kort na de raadsvergadering van 4 februari heeft het bestuur schriftelijk aan het college medegedeeld dat het bereid is het bestuur van Ons Polderbad over te dragen aan een stichting die wel het vertrouwen heeft van de Stolwijkse bevolking. Dit is toen ook in kranten verschenen, waarmee onterecht de indruk werd gewekt dat een splitsing van de baden aanstaande is. In een vergadering met het bestuur op 20 februari heeft het bestuur mij expliciet laten weten niet te willen splitsen, verder te gaan met voorgenomen plannen en voorbereidingen voor seizoensopening.

Mijn indruk is dat het bestuur van de VOB bestaat uit enthousiaste, deskundige en gemotiveerde vrijwilligers, die zich voor beide baden volledig inzetten. Er is mij volle medewerking verleend in mijn verkenningproces, al waren we het zeker niet altijd eens over het proces. Ik heb wel een punt van kritiek en dat betreft het invoelingsvermogen met bezoekers en gebruikers van Ons Polderbad. Men heeft onderschat welke reacties de aangekondigde wijzigingen en plannen teweeg zouden kunnen brengen bij bezoekers. Een aanvulling in het bestuur met een bestuurslid dat meer voeling heeft met het publiek van Ons Polderbad, gecombineerd met een hoge zichtbaarheid van de (nieuwe) locatiemanager kan bijdragen aan een verhoogd invoelingsvermogen.

Vrijwilligers

Op maandagochtend 9 maart heb ik Ons Polderbad bezocht voor een kop koffie met de vrijwilligers. Er zaten 16 vrijwilligers op mij te wachten. Ik heb mij aan hen voorgesteld en de reden van mijn komst toegelicht: uitvinden of en in hoeverre het bestuur van de VOB het vertrouwen geniet van de groep vrijwilligers, uitvinden wat hun visie is op een eventuele splitsing van de baden. De vrijwilligers spraken unaniem volledig vertrouwen uit in het bestuur van de VOB en

uitten hun grieven over de petitie en de daaropvolgende discussies in de gemeenteraad. Zij waren duidelijk over een eventuele splitsing van de baden: wat hen betreft geen optie.

Bezorgde burgers

Er heeft zich bij mij een groep bezorgde Stolwijkse burgers gemeld. Met hen heb ik donderdagavond 12 maart een ontmoeting gehad. Hun zorgen betreffen met name de wijziging van de personeelsbezetting en de investeringsplannen in De Loete.

Deze plannen worden als zeer risicovol ervaren. De Loete zal pas het tweede natuurbad in Nederland worden, en de eerste gelegen in een natuurgebied. Men vreest dat tegenvallers ten koste zullen gaan van voorzieningen die voor Ons Polderbad genomen zijn. Ook vraagt men zich af hoe een subsidie-ontvangende stichting zoveel middelen ter beschikking heeft om deze investeringen deels zelf te betalen.

Men vraagt om de aanstelling van een raad van commissarissen om toezicht te houden op het bestuur. Tevens wil men de investeringsplannen bevriezen en een nader en onafhankelijk onderzoek naar de haalbaarheid van het project. Tot slot geeft men er de voorkeur aan om na afloop van komend zwemseizoen zwembad Ons Polderbad onder te brengen in een aparte stichting. Een aanvullende reden hiervoor is dat men vindt dat Ons Polderbad niet meer 'past' bij De Loete als dat onderdeel wordt van het project 'Poort van de Krimpenerwaard'.

Desgevraagd heeft het bestuur van de VOB aangegeven op verschillende manieren geprobeerd te hebben in gesprek te komen met bezorgde burgers, o.a. door het houden van een informatiebijeenkomst op 27 juni 2019. Om meer openheid te verschaffen zijn er nieuwsbrieven en persberichten verspreid.

Voor zover ik weet zijn subsidies voor de investeringen in Haastrecht al toegekend. Het college en de gemeenteraad hebben daarmee de toetsing van de plannen al voltooid. Het bevriezen van de plannen en een onderzoek naar haalbaarheid lijken dan ook achterhaald. Ik wijs hier nadrukkelijk op de verantwoordelijkheid die in dit proces ook bij de raad en het college hebben gelegen.

Conclusies

De Loete en Ons Polderbad samen zijn qua bezoekersaantal en subsidie per bezoeker het best presterend binnen de gemeente. Bedrijfsmatig lijkt het hebben van 2 zwembaden onder 1 bestuur alleen maar voordelen op te leveren. Dit alles op basis van historische gegevens. Naar mijn mening is de splitsing van de beide baden daarom ongewenst en zijn er nu geen concrete aanwijzingen dat gevreesd moet worden voor het voortbestaan van Ons Polderbad.

Beslissingen m.b.t. het personeelsinzet zijn genomen vanuit bedrijfskundige motieven: beheersing van kosten, flexibele inzet van personeel, kwaliteit van toezicht en zwemonderwijs. De processen zijn zorgvuldig geweest, de uitkomst weliswaar als onprettig ervaren door het enkele personeelsleden. Vrijwilligers hebben aangegeven volledig achter het bestuur te staan en geen heil te zien in splitsing van de baden. Het geschil met ZPS is opgelost.

Ik reken erop dat de wijzigingen met betrekking tot de inzet van het personeel voldoende ondersteund en begeleid zal worden door de bedrijfsleider, dat vrijwilligers zich onverminderd zullen blijven inzetten en dat er met ZPS een prettige en langdurige samenwerking komt.

Blijft wel dat er zorgen in Stolwijk bestaan voor het voortbestaan van Ons Polderbad als investeringsplannen in De Loete gerealiseerd worden. Dit is gebaseerd op speculatie over toekomstige ontwikkelingen. Ik zie een behoefte aan meer openheid en duidelijkheid vanuit het bestuur, en enige vorm van toezicht. Ik durf te stellen dat het bestuur niet bij de gehele Stolwijkse gemeenschap het vertrouwen geniet. Vrijwilligers daarentegen hebben expliciet aangegeven dit wel te hebben.

Advies

Ik adviseer het bestuur van de VOB om een manier te bedenken waardoor het zich beter in kan voelen in wat er leeft in de Stolwijkse samenleving en om vertrouwen waar nodig terug te winnen. Bij voorkeur het bestuur aanvullen met een bestuurslid dat deze kwaliteiten in zich heeft.

Ik adviseer het college van B&W zich niet langer op afstand te houden van het bestuur van de beide zwembaden. De VOB is uiteraard een zelfstandige stichting, maar de problematiek is niet geheel uit de wereld. Als subsidieverstrekker is het zinvol om nu nauwer betrokken te raken. Daarom pleit ik voor het aanstellen van een waarnemer namens het college, voor de periode van 2 jaar. De precieze taken en verantwoordelijkheden zullen door het VOB bestuur en het college ingevuld moeten worden.